

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 7670
Tarih : 30.09.2024

16757

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin* tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 26.09.2024

Gülüstan Kılıç KOÇYİĞİT

Kars Milletvekili

DEM Parti Grup Başkanvekili

Eğitim hakkı, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre her çocuğun doğuştan sahip olduğu temel bir haktır. Bu hak, çocuğun sosyal, ekonomik ve coğrafi koşullarından bağımsız olarak, her çocuğa eşit fırsatlar sunulmasını gerektirir. Ancak Türkiye'de son yıllarda yaşanan bütçe kısıtlamaları ve eğitim politikalarındaki yanlış uygulamalar, özellikle kırsal bölgelerde yaşayan çocukların bu haktan adil bir şekilde yararlanmasını ciddi şekilde engellemektedir.

1 Ağustos 2024'te yürürlüğe giren taşınmalı eğitim yönetmeliği, kırsal bölgelerde yaşayan çocukların eğitim hakkına ciddi bir darbe vurmaktadır. Yönetmelikte yapılan değişikliklerle, taşınmalı eğitim hizmeti yalnızca 30 kilometreye kadar olan mesafelerle sınırlandırılmış ve 10 öğrenciden az öğrencisi olan köyler taşınmalı eğitim kapsamından çıkarılmıştır. Bu durum, köylerde yaşayan birçok çocuğun okula erişimini imkânsız hale getirmekte, onları okul pansiyonlarına mecbur bırakmaktadır. Ancak pansiyonlar, gerek kapasite, güvenlik, temizlik, beslenme gerekse pedagojik koşulları açısından yeterli değildir. Özellikle kız çocuklarının bu pansiyonlarda kalması aileler tarafından güvenli bulunmamakta, bu da kız çocuklarının okulu terk etme oranlarını artırma riski taşımaktadır.

Bu politikanın doğrudan bir sonucu olarak erken yaşta evlilik ve çocukların işçileştirilmesi gibi olumsuz sonuçlarla karşılaşılması kaçınılmaz olacaktır. Eğitim hakkı yalnızca çocuğun okula gitmesini sağlamakla sınırlı değildir; aynı zamanda güvenli, nitelikli ve kapsayıcı bir eğitim ortamını da garanti altına almayı gerektirir. Mevcut bütçe kısıtlamaları ve taşınmalı eğitim politikalarındaki eksiklikler, bu hakkın gereği gibi hayata geçirilmesini engellemektedir.

Kars gibi dağınık yerleşimlere ve sert iklim koşullarına sahip illerde, taşınmalı eğitim sisteminin daha dikkatli ve kapsamlı bir şekilde planlanması gerekmektedir. Kars'ın geniş coğrafi yapısı göz önünde bulundurulduğunda, 30 kilometrelik mesafe sınırlaması birçok çocuğun eğitim hakkına erişimini engellemektedir. Ayrıca, 10 öğrenciden az olan köylerin taşınmalı eğitim sisteminin dışında bırakılması, bu çocukların eğitimden tamamen mahrum kalması anlamına gelmektedir. Her çocuğun eğitim hakkı olduğu gerçeği unutulmamalı, az sayıda öğrencisi olan köyler de eğitim hizmetlerinden eşit şekilde faydalandırılmalıdır.

Bu noktada çocuk haklarına dayalı, halkçı ve adil bir eğitim politikası geliştirilmesi kaçınılmazdır. Öncelikle, kırsal bölgelerde köy okullarının yeniden açılması gerekmektedir. Bu okulların açılması yalnızca fiziksel binaların yapılmasıyla sınırlı kalmamalı, aynı zamanda nitelikli, kadrolu ve güvenceli öğretmenlerin atamaları yapılmalıdır. Ücretli ve geçici öğretmen istihdamı, eğitimde süreklilik ve kalite açısından ciddi sorunlar yaratmaktadır. Kırsal bölgelerdeki çocukların, kendi yerel kültürel ortamlarından koparılmadan eğitim almaları sağlanmalı, çocukların yatılı okullara mecbur bırakılması gibi çözümler yerine yerinde eğitim imkanları geliştirilmelidir.

Taşınmalı eğitim uygulaması, yalnızca belli durumlarda ve geçici çözümler sunmak amacıyla kullanılmalıdır. Ancak mevcut haliyle bu sistem ne güvenli ne de etkili bir çözümdür. Servis hizmetlerinin yetersizliği, araçların güvenlik sorunları, ihalelerin gecikmesi ve öğrencilerin okula zamanında başlayamaması gibi problemler göz ardı edilemeyecek kadar büyüktür. Bunun yerine, köylerde yerel okulların yeniden açılması ve öğrencilere daha yakın eğitim imkânlarının sunulması, çocukların uzun mesafeler kat etmek zorunda kalmadan eğitim almasını sağlayacaktır.

Eğitimde bütçe kısıtlamaları yerine, eğitime daha fazla kaynak ayrılması gerektiği açıktır. Her çocuğun eğitim hakkının korunması için merkezi hükümet, eğitim bütçesini artırmalı ve bu bütçenin etkin bir şekilde kullanılması sağlanmalıdır. Eğitim politikalarının belirlenmesinde yerel ihtiyaçlar göz önünde bulundurulmalı, kırsal bölgelerde yaşayan çocukların eğitim hakkını güvence altına alacak planlamalar yapılmalıdır. Eğitim, sosyal adaletin temel taşıdır ve çocukların eşit haklara sahip olmadığı bir sistem, toplumsal eşitsizlikleri daha da derinleştirir.

Sonuç olarak, Kars gibi kırsal bölgelerde taşınmalı eğitim sorunlarının çözümü, köy okullarının yeniden açılması, yeterli sayıda ve branşta öğretmenlerin atanması ve eğitime ayrılan bütçenin artırılmasıyla mümkündür. Çocuk haklarına dayalı, halkçı ve sosyal adaleti gözetken bir eğitim politikası, her çocuğun eşit ve nitelikli eğitim hakkını güvence altına alacaktır. Kars'taki her çocuğun hayal ettiği eğitime ulaşabilmesi için bütçe kısıtlamaları değil, çocukların haklarını önceleyen sosyal politikalar geliştirilmelidir. Eğitim hakkı, yalnızca bir hak değil, toplumsal eşitliğin sağlanması için vazgeçilmez bir gerekliliktir.

Bu bağlamda;

1. 30 km sınırlaması kırsal bölgelerdeki çocukların okula erişimini nasıl etkiledi? Bu yönetmelik sonrası eğitim hakkından mahrum kalan çocuk sayısı nedir?
2. 10'dan az öğrencisi olan köyler taşınmalı eğitimden çıkarıldı. Bu karardan kaç köy etkilendi, kaç öğrenci taşınmalı eğitimden mahrum kaldı?
3. Kars genelinde, ilkokul, ortaokul ve lise öğrencileri için ayrı ayrı kaç pansiyon bulunmaktadır? Bu pansiyonların kapasitesi nedir ve öğrenci sayıları cinsiyetlerine ve yaş gruplarına göre nasıl dağılmaktadır?
4. Kars'taki pansiyonların kapasite ve güvenlik durumları nedir? Temizlik, hijyen, beslenme koşulları yeterli midir? Denetim sıklığı nedir?
5. Kars iline Bakanlığınız tarafından ayrılan yıllık bütçe nedir ve hangi alanlara dağıtılmaktadır? 2002 yılından beri bu bütçede, yıllara göre nasıl bir değişim gözlemlenmiştir?
6. Kars'ta kapatılan köy okullarının sayısı nedir ve yeniden açılması planlanmakta mıdır?
7. Kars'ta kadrolu, sözleşmeli ve ücretli öğretmen sayıları nedir? Branş öğretmeni açığı olan dersler hangileridir ve bu derslerdeki açık sayıları nedir?
8. Kars'ta taşınmalı eğitimde kullanılan araçların güvenlik standartları ve denetim sıklığı nedir?
9. Kars'ta taşınmalı eğitim ihale süreçlerinde yaşanan gecikmelere dair soruşturma başlatılmış mıdır? Bu gecikmelerden etkilenen öğrenci sayısına ilişkin bir etki analizi yapılmış mıdır?
10. Kars il ve ilçelerinde ayrı ayrı kız çocuklarının okulu terk oranı nedir? Bu sorunu çözmeye yönelik çalışmalar var mı?
11. Son beş yılda Kars'ta okuldan ayrılan öğrenci sayılarında nasıl bir değişim gözlemlenmiştir? Özellikle kız çocukları ve kırsal bölgeler açısından veriler nedir?
12. Son beş yılda pansiyonlarda kalan öğrenci sayılarındaki değişim nedir?